

WHAT'S IN A NAME?

Een feniks strijkt alleen neer in een Paulownia als een goede koning regeert.

Soms is in een oogopslag duidelijk waarom een plant heet zoals hij heet. Het gebroken hartje is zo'n voorbeeld, de naam van het lenteklokje is al even voor de hand liggend.

In deze beide gevallen is het voorkomen al een voorbode van de naam.

Tekst - Anne Wolff Fotografie - Nardo Kaandorp

Hoe zit het dan met de vele keizers, keizerinnen, koningen, koninginnen, prinsen en prinsessen die we terugvinden in diverse tuincatalogi? Het kroonjaar 2013 is een mooie aanleiding om de koninklijke plantennamen eens langs te gaan.

Verschijsing, excellentie of eerbetoon

Het wordt al snel duidelijk dat vele kwekers hun mooiste exemplaren bekroonen met koninklijke titels. De beroemde Engelse rozenkweker David Austin gebruikte meerdere malen Queen en Princess in de naamgeving van zijn nieuwe rozen. Naast het verheffen van de mooiste plant binnen een nieuwe variëteit met een titel, kan een plant ook worden vernoemd. De naamgeefster, of naamgever, wordt dan geëerd en niet de uitzonderlijkheid van de plant. Over het algemeen gaat het wel om fraaie verschijningen, er wordt blijkbaar weinig eer gelegd in het vernoemen van een korstmos of grassoort.

Kortom; een snelle inventarisatie geeft aan dat we, in grote lijnen, de namen kunnen verdelen in drie categorieën. Ten eerste een naam op basis van de verschijningsvorm, ten tweede een naam als duiding van excellentie van de plant en ten derde een naam om de naamgever te eren.

Koninklijke vernoemingen

In de eerste categorie vallen het kroonkruid, *Coronilla*, een wintergroene struik, waarvan de bloemen - met enige fantasie - herinneren aan kroontjes. Of de *Fritillaria imperialis 'Aurora'*, de keizerskroon, een statige knaloranje bloem met een groene opstaande kroon. Wie een zakje *Narcissus pseudonarcissus 'Ice King'* poot, verwacht toch een verheven, wat hooghartige narcis en niet het goedmoedige voorkomen van de *Narcissus 'February Gold'*.

De Nederlandse koninklijke vernoemingen vallen binnen de derde categorie. De opvallende, blauw bloeiende *Paulownia tomentosa* is vernoemd naar koningin Anna Paulowna (1795 - 1865). De boom staat ook bekend als de keizer(innen)boom en werd in 1835 voor het eerst in Europese parken geïntroduceerd. In China en Japan zijn bijzondere verhalen verweven met de *Paulownia*. De boom wordt in het oosten beschouwd als een geluksbrenger. Volgens een oud Chinees gebruik wordt bij de geboorte van een dochter een *Paulownia* geplant. Het meisje en de boom groeien samen op. Eenmaal volwassen trouwt de dochter en wordt de boom gekapt, het hout wordt verwerkt tot voorwerpen in haar bruidschat. Een meer koninklijke verwijzing is te vinden in de legende van de feniks. Het verhaal gaat dat de feniks alleen neerstrijkt in de *Paulownia*, en alleen dan wanneer er een goede koning regeert.

De *Tulipa 'Prinses Irene'* is een stuk jonger. Een sterke en populaire tulp, helder oranje met roodbruine vlammen. De in 1949 gekweekte tulp behoort inmiddels tot de historische bollen. Binnen de bolgewassen zijn verschillende Nederlandse prinsessen en prinsessen terug te vinden. Ontroerend is het gelijktijdig blauw bloeiende tweetal *Crocus chrysanthus 'Prins Claus'* en *'Prinses Beatrix'*. Saillant detail: Het schijnt dat veredelaars in 2005 een tulp naar prinses Máxima wilden vernoemen, maar dit werd geweigerd. 'Maxima' is Latijn en Latijnse namen zijn voorbehouden aan in het wild levende planten.

Koningslinde

Lindes zijn ouder dan koningen en keizers. Al in het Atlantische woud (8000 – 5000 v. Chr.) kwamen op grote schaal lindes voor. Het is dan ook niet verwonderlijk dat aan de linde mythische verhalen zijn verbonden, net als aan de *Paulownia*. De linde beschermd en werd vereerd door Kelten en Germanen. De linde is al millennia een koninklijke boom, maar wordt pas sinds 1870 als zodanig betiteld. De koningslinde is vernoemd naar koning Willem III. Hij stelde in 1870 de boomkwekers in het rivierengebied schadeloos na een rampzalige overstroming van hun kwekerijen. Uit dank werd de oorspronkelijke Latijnse naam *Tilia europaea 'Pallida'* toen veranderd in *Tilia europaea 'Koningslinde'*. Sindsdien is de koningslinde niet meer uit onze koninklijke traditie weg te denken. Een mooier eerbetoon is eigenlijk niet voor te stellen.

Met dank aan:
www.neerlandstuin.nl/planten/koning.html